

BRØÐUR Í 25 ÁR HIÁ 25 ÁRA GAMLARI KT DEILD

1. juli í 1993 varð KT deildin hjá Tórshavnar kommunu sett á stovn. Samstundis vóru brøðurnir Ingi og Jón Ellingsgaard settir í starv. Sostatt var talan um 75 ára føðingardag, tá dagurin varð heiðraður seinnapartin fríggjadagin. Annika Olsen, borgarstjóri, hevði eina heilsa at bera Inga og Jón, ið hava og eru dyggir álitismenn hjá umsitingini hjá Tórshavnar kommunu.

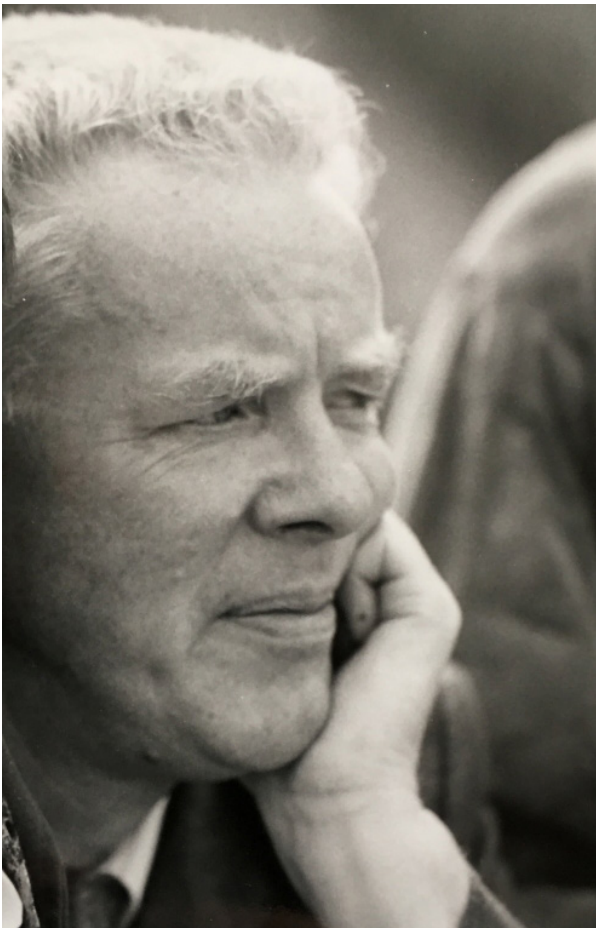
Valdemar Lützen farin

Sunnudagin bórust deyðsboðini av Valdemar Lützen, handilsmanni, í Havn. Hann gjørdist 85 ára gamal

Valdemar var kendur handilsmaður í Havn og sátt tíðum tita runt í Vágsbotni, millum handilin í Vágsbotni, handilin á Skálatrøð, barnaheimið í Rættará, har hann og konan hava búð seinastu árin, og so ikki minst Undirhúsið í Vágsbotni, Havnar Klubba og Havnar kirkju.

Hesin dámligi altíð hittinorðaði lági maðurin við tí týsktklingandi eftirnavni, sum altíð hevði tíð til eitt prát og altíð visti onkra søgu at siga – og sum av sonnum var ein býarmynd í Havn, sum verður saknað – var av góðum handelsbergi brotin, kunnu vit skjótt staðfesta.

Tí handilsmenn eru Lützen-menninir í fleiri ættarlið. Hin fyrsti Lützen'arin í Føroyum var oldurabbi Valdemar, Andreas Christian Lützen, sum kom til Føroya sum lærari í 1839. Hann giftist við Evu Margrethu úr Baianstovu. Umframt at vera lærari – einasti lærarin í almúguskúlanum úti á Reyni í Havn, so var hann lögtingsmaður, landstingsmaður, kommunustýrslimur og borgarstjóri í Havn, deknur

og organistur í Havnar kirkju og ymiskt annað – og ikki minst av øllum eisini keypmaður.

Tað var hann, sum small deyður, tá hann helt mót-tøkurøðuna fyri kongi á Kongabrunni í Havn 25. juli í 1874, tá kongur á fyrsta sinni vitjaði í Føroyum. Tað var Kristian 9., vanligi nevndur »Europas sviger-

far«, tí hann hevði so nógv børn gift í ymsum kongshúsum, sum var á veg til 1.000 ára haldið fyri landnámi í Íslandi saman við soninum Valdemar prins.

Sonur Andreas Christ-an var Jacob Lützen, eisini kendur handilsmaður, á Áarvegnum í Havn. Hann var versionur gamla Restorff, sum eisini var kend-

ur handilsmaður. Jacob og Henriette Restorff fingusonin Valdemar, sum aftur fekk sonin Mogens, sum var pápi hendan Valdemar.

Framskygdir hava teir verið, tá Jacob Lützen fór undir konservsvirksemi í gomlu fabrikkini hjá Østrøm úti í Rættará.

Sonurin Valdemar fór til Bergens at nema sær kunnleika innan konservframleiðslu, og tað var hann, sum kom at standa fyri tí virkseminum. Eftir fyrra heimskríggj steðgaði framleiðslan, men gongd kom á aftur – tá eisini við lunda- og lomvigabringum og haru í dós.

Konservesfabrikin koyrði heilt fram til 1939.

Gamli Valdemar byrjar sitt virksemi í 1904, tá hann søkir um handilsloyvi. Jóláaftan sama ár byrjar hann selja »kul, koks og brænde samt byggematerialer«. Síðan gongur fyrirkonan í arv frá gamla Valdemar, til Mogens og aftur til Valdemar, sum saman við bróðrinum Kim stýrði fyrirkonuni í mong ár.

Handilin í Vágsbotni, í Miðlahúsinum, var verkið hjá Valdemar yngra. Hann fór niður til Danmarkar í læru í Holbæk í 1948 har hann lærði til isenkrammara. Hann fór eisini til Onglands at læra meira handilsskap og enska málið. Hann var hjá fyrirkonuni, sum

handilin hjá teimum keypti kolið frá.

Tað var annars handilsfyrirkonan hjá Zacharis Heinesen, sum átti handilshúsinu í Vágsbotni. Tá hendan fyrirkonan fór á húsagang, keypti Mogens ognirnar í Vágsbotni. Hetta var í 1953. Hann selur grannaognina víðari til skyldmannin Andreas í Vágsbotni, og hin bygningurin (Miðlahúsið) verður nýttur til handilin hjá Valdemar, sum tá nýútbúgvinn handilsmaður kom heimaftur.

Valdemar handlaði í Vágsbotni í 51 ár við eini samansettari forræting við ísinkrammi og amboðum. Í áttatiárunum flutti amboðsdeildin yvir í nýggja bygningin á Skálatrøð, sum í dag er ein av landsins størstu amboðshandlum. Tá var ísinkramhandilin og fiskireiðsskapshandilin eftir í Vágsbotni.

Handil í Vágsbotni læt aftur í 2004, tá Sosialurin gjørdi langtíðarsáttála um bygningin við P/F Valdemar Lützen, sum síðani hevur verið kendur undir navni Miðlahúsið.

Sum tann skilamaður og álitismaður, sum Valdemar var, so hevði hann ymisk álitisstørv. Hann var franskur konsul í 28 ár, eitt starv, hann tók við eftir pápan, og fyri hetta fekk hann fransk- an riddarakross. Hann vit- ja

aði eisini javnan á fronsku sendistovuni á Kongens Nytorv, tá hann vitjaði í Keypmannahavn. Hann var eisini virkin í Keypmannafelagnum í mong ár.

Valdemar giftist Nannu Heinesen úr Klaksvík. Hon er útbúgving sjúkrasystir. Tey vóru gift í 59 ár og eiga børnini Elina, Haldis, Sunnivu, Valdemar og Høgna, sum nú rekur amboðshandilin hjá Valdemar Lützen á Skálatrøð.

Fyri nøkrum árum síðani fluttu Valdemar og Nanna í húsinu hjá foreldrunum hjá Valdemar í Rættará, sum abbi hansara bygdi. Tað er so stutt síðani, at foreldrini, Mogens og Ellen, fullu frá. Tey náddu at vera gift í 73 ár. Mogens doyði í 2006, 96 ára gamal. Ellen doyði í 2010, næstan 101 ára gomul. Systkini hjá Valdemar eru Kim, Anni, Eydna og Herluf, sum doyði í 1987 einans 42 ára gamal.

Valdemar Lützen verður borin úr Havnar kirkju í morgin, hósdagin 13. september klokkan 14. Tey, ið vilja minnast Valdemar, kunnu lata Havnar kirkju eina peningagávu.

Friður veri við minni- num um Valdemar Lützen.

Eiríkur

nakrar persónar, so kann Vilmund enn í dag siga hvørjir persónarnir eru, tá eg nevni ymiskar sangir fyri honum.

Vilmund hevur skaldagávur og mangan hevur tað verið hugtakandi og skemtiligt, tá hann hevur yrkt uppá rím.

Mong munnu kenna Vilmund í samband við listarligu gávur hansara frá teirri tíð, tá hann var sera virkin at gera tjöldur og selja tey.

Mong ár starvaðis hann á Verkstaðnum Vón, har hann m. a. hevur málað fleiri túsund "prestar". Eitt arbeiði hann var sera fegin um.

Tað eg kann minnast, hevur Vilmund altíð dáma væl at gingið í kirkju og á mæti – hann elskaði sálmasingin

– og ger tað framvegis.

Vilmund hevur tann eg-inleika, at vera tann hann er - líkamikið hvørjum hann er saman við og hvar hann annars er staddur. Einkí pátikíð!

At hava haft hann sum beiggja hevur ríkað mítt lív.

Vilmund hevur í mong ár búð á Mýrini 6 í Hoyvík, (nú 4) har hann er glaður at vera og hevur tað gott og er lívgaður av teirri umsorgan starvsfólkið veitir honum.

Nakað sum hann eisini serliga gleðist um, eru sunnudags biltúrurin við trúfasta vinmanni sínum Finni í Puntabyrgi. Hesin túrur er hæddarpunktið í vikuni!

Í "Barnarímum" hjá Hans Andr. Djurhuusi er ein sangur, sum sigur so nógv, um

tilveru teirra livandi, teirra hvørs lutur var líkur "Dáanum" og teirra, sum hildu seg hava betri rætt enn Dáin, bæði til lívið sjálvt og at fáa lut í lívsins ágóðum.

Eftir at Dáin hevur kent ágang og skuldsettur fyri bæði líkt og ólíkt, av teim "stadnandi øks", so verður sagt um Dáan:

*Men dáin stendur í iva
og hann hevur ymsan lit:
Eg havi væl loyvi at liva
her líka so væl sum tit!*

*Tá verða tey øks at tagna
tí tað segði Dáin satt:
Hvønn vøkstur Gud hevur
fagnað
og hvør eigur lívsins rætt!*

Vilmund góði. Vit ynskja tær hjartaliga tillukku við degnum og at Jesus skal styrkja teg á leiðini fram yvir.

Tordur og Sigrun